

УДК 336.77.067

Аналіз впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на кредитну активність банків

Вікторія Яківна Вовк,
професор кафедри економіки та фінансів
Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор економічних наук, доцент

Ксенія Борисівна Латунова,
аспірант кафедри економіки та фінансів
Харківського національного університету внутрішніх справ

Анотація. У сучасних умовах ведення банківського бізнесу особливої уваги потребують питання активізації кредитної діяльності банків з метою поживлення економічних процесів у країні. Проведено аналіз тенденцій зміни кредитного портфеля вітчизняних банків на фоні негативного прояву світової фінансово-економічної кризи, побудовано моделі впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на кредитний портфель банків харківського регіону, використання яких дозволить прогнозувати тенденції його зміни залежно від зміни окремих показників банківської діяльності та макроекономічної ситуації у країні.

Ключові слова: кредитний портфель, фактори-стимулятори і фактори-дестимулятори кредитної діяльності банків, економіко-математичні моделі.

Постановка проблеми. Світова фінансова криза стала наймасштабнішою за останнє сторіччя, очікувані збитки від якої, за оцінками Світового економічного форуму в Давосі, перевищать 5 трлн дол. (10% валового внутрішнього продукту світу) [4]. Причинами виникнення світової фінансово-економічної кризи стали небувалий ріст цін на сировинні товари, викликаний активним споживанням, неогрунтовано велика кількість виданих іпотечних кредитів позичальникам із високим ступенем ризику, а також бурхливий розвиток діяльності спекулянтів, що створили цілий світ фіктивного капіталу [6], а її наслідками – економічна рецесія в багатьох економічно розвинених країнах, посилення макроекономічної нестабільності, зростання інфляції та конкуренції за ринки збуту, волатильність валютних курсів та ін. Унаслідок своєї відкритості та зростаючої залежності від кон'юнктури світових фінансових ринків вітчизняний банківський сектор одним із перших відчув на собі негативні наслідки світової фінансово-економічної кризи, основними з яких стали масштабний вплив інвестиційного капіталу за кордон, вилучення грошових коштів фізичними особами з депозитних рахунків, що поставило під загрозу стабільність усього вітчизняного банківського сектору, обмеження доступу до зовнішніх джерел фінансування, збільшення проблемної заборгованості та зростання відрахувань на формування резервів за кредитними операціями, кредитна стагнація, погіршення якості банківських активів, збитковість діяльності більшості банків і банківської системи в цілому тощо. Посилення макроекономічної нестабільності у країні та світі зумовлює зростання банківських ризиків, а отже, пригнічує кредитну активність банків. За цих обставин банки не виконують у повному обсязі функції фінансових донорів, що гальмує процеси соціально-економічного зростання держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні аспекти формування кредитного портфеля досліджували О. Васюренко, В. Вітлінський, А. Мороз, Л. Примостка, Л. Слобода та інші вітчизняні вчені і фахівці банківської справи. Але ці дослідження не мають завершеного характеру і потребують подальших розробок у напрямі поєднання теоретичних розробок із математичним інструментарієм щодо формування кредитного портфеля і прогнозування зміни показників кредитної діяльності банків унаслідок зростання банківських ризиків.

Постановка завдання. Метою роботи є аналіз динаміки зміни кредитного портфеля вітчизняних банків в умовах негативного прояву світової фінансово-економічної кризи, встановлення характеру та ступеня впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на кредитну активність банків харківського регіону з використанням економіко-математичної моделі.

Виклад основного матеріалу. В умовах ринкової економіки банківське кредитування відіграє важливу роль задоволення потреб реального сектору економіки (нарівні з інвестиціями та державною підтримкою) і споживчого попиту населення в додатковому фінансуванні. У докризовий період банки проводили агресивну кредитну політику (темпи зростання кредитного портфеля в середньому становили 91,22% щорічно). Починаючи з кінця 2008 року, ця тенденція змінилася на протилежну: за 2009 рік обсяг наданих кредитів порівняно з 2008 р. зменшився на 44,9 млрд грн, а темпи зростання кредитування уповільнилися зі 172,0%, за підсумками 2008 року, до 98,5% – за підсумками 2009-го. Цьому сприяло скорочення обсягу банківських ресурсів через уповільнення темпів зростання депозитів, зниження платоспроможного попиту на кредитні ресурси і низка обмежень з боку Національного банку України, спрямованих на стримування інфляційного тиску.

Погіршення фінансового стану підприємств і зниження реальних доходів населення в умовах кризи призвело до масового непогашення кредитів з боку позичальників, що спричинило зростання проблемної заборгованості за кредитами і, як наслідок, погіршення якості кредитного портфеля та банківських активів у цілому. На думку зарубіжних аналітиків, на початок 2008 року на проблемні кредити припадало 75% усього кредитного портфеля (за даними Національного банку України – близько 1,3%). У серпні агентство поліпшило оцінку якості кредитної системи України, знизивши рівень проблемних позик до 35–50% (за даними Національного банку України – 1,6%) [8]. Як наслідок, протягом 2009–2010 рр. основні зусилля банків були сконцентровані на роботі з проблемною заборгованістю, включаючи її продаж і реструктуризацію, але це не допомогло поліпшити якість активів. Тому банки почали поступово переорієнтовуватися в бік реального сектору економіки, скорочуючи або припиняючи кредитування домашніх господарств і збільшуючи рівень відсоткових ставок за споживчими кредитами. Стабілізація еко-

номічної ситуації у країні позначилася на зростанні залишків за наданими кредитами (протягом 2010 р. на 1,03%, або на 7,7 млрд грн; 2011 р. – на 9,3%, або на 70,3 млрд грн). Станом на 01.01.2012 р. кредитний портфель банків становив 825,3 млрд грн. Політика Національного банку України, спрямована на обмеження кредитування в іноземній валюті, дозволила поліпшити структуру кредитного портфеля банків за видами валют (протягом 2010 р. залишки за кредитами в іноземній валюті зменшилися на 8,3%, або на 30,5 млрд грн; 2011 р. – на 4,2%, або на 14,1 млрд грн, – до 323,2 млрд грн; першої половини 2012 р. – на 5%, або на 16,2 млрд грн). Поступове зростання залишків за кредитами, наданими на строк до одного року, протягом останніх років вплинуло на зміну строкової структури кредитних вкладень (частка залишків за кредитами строком до одного року у кредитному портфелі банків збільшилася з 30,8% станом на 01.01.2008 р. до 43,7% – станом на 01.01.2012 р.). Основні показники, що характеризують кредитну діяльність вітчизняного банківського сектору протягом 01.01.2007 – 01.01.2012 рр., подано в *табл. 1*.

Таблиця 1

Основні показники, що характеризують кредитну діяльність вітчизняного банківського сектору протягом 2007–2011 рр., млн грн [9]

Назва показника	Роки (станом на початок періоду)					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1. Активи всього	340 179	599 396	926 086	880 302	942 088	1 054 280
2. Кредити надані	269 294	485 368	792 244	747 348	755 030	825 320
з них: кредити, що надані суб'єктам господарювання	167 661	276 184	472 584	474 991	508 288	580 907
кредити, надані фізичним особам	77 755	153 633	268 857	222 538	186 540	174 650
3. Прострочена заборгованість за кредитами	4 456	6 357	18 015	69 935	84 851	79 292
4. Резерви під активні операції банків	13 289	20 188	48 409	122 433	148 839	157 907
з них: резерв на відшкодування можливих втрат за кредитними операціями	12 246	18 477	44 502	99 238	112 965	118 941

Загальні тенденції розвитку банківського бізнесу в Україні є характерними і для банків харківського регіону. Так, активи цих банків станом на 01.01.2007 р. становили 25,1 млрд грн, а на 01.01.2009 р. зросли до 61,7 млрд грн (більш ніж на 36,5 млрд грн, або на 145,2%), але починаючи з 01.01.2010 і до 01.01.2012 рр. має місце різке зниження активів до 52,4 млрд грн і 41,8 млрд грн, відповідно (зменшення становило 10,6 млрд грн, або майже 20%) і кредитний портфель станом на початок 2007 та 2009 рр. становив 20,1 млрд грн та 55,2 млрд грн відповідно, а за досліджуваний період збільшився на 35,0 млрд грн, або на 173,4%, але починаючи з 01.01.2010 і до 01.01.2012 рр. має місце його різке зниження з 50,0 млрд грн до 30,0 млрд грн, тобто скорочення становило 10,0 млрд грн, або майже 40%.

Кредитна активність банків напряму залежить від зміни характеру та ступеня впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Виходячи з того, що фактори зовнішнього і внутрішнього середовища можуть як позитивно, так і негативно впливати на кредитну активність банків, виокремлюють фактористимулятори (фактори, високі значення яких бажані з економічного погляду і свідчать про сприятливі умови для активізації кредитної діяльності) та фактори-дестимулятори (фактори, високі значення яких

негативно позначаються на кредитній активності вітчизняних банків), знання яких дозволяє підвищити обґрунтованість управлінських рішень щодо планування обсягів кредитного портфеля банку в умовах високого динамізму зміни зовнішнього і внутрішнього середовища. Визначення характеру та ступеня впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на показники кредитної діяльності банків може бути забезпечено на підставі використання кількісних методів оцінювання, в основу яких покладено побудову та аналіз економіко-математичних моделей.

Економіко-математична модель – це функція або система функцій, що описує кореляційно-регресійний зв'язок між економічними показниками [7], а отже, дозволяє встановити та кількісно оцінити причинно-наслідкові зв'язки між факторами, що здійснюють вплив на кредитну діяльність банків, а саме на розмір кредитного портфеля, і визначають їхню активність на кредитному ринку. Найчастіше економіко-математичне моделювання здійснюють із використанням регресійного аналізу, який дозволяє встановити форму залежності між однією ендогенною та однією або кількома екзогенними змінними, визначити функції регресії та оцінити невідомі значення залежної змінної [2]. Лінійна багатофакторна регресія, що описує

залежність між результативною змінною і деякими екзогенними факторами x_1, \dots, x_n , є такою:

$$y = a_0 + a_1x_1 + \dots + a_nx_n, \quad (1)$$

де y – залежна змінна, функція;

a_0, \dots, a_n – коефіцієнти регресії;

x_1, \dots, x_n – залежні змінні.

Для коректного розрахунку та аналізу факторів, що впливають на кредитну активність, варто врахувати таку принципово важливу особливість, як фіксований інтервал часу для проведення розрахунків, – кредитний портфель банку повинен оцінюватися в динаміці (інформацію про значення y, x_1, \dots, x_n для побудови регресійного рівняння відібрано з фінансово-аналітичної звітності за період із 01.01.2006 до 01.07.2012 рр. у поквартальному розрізі).

На кредитний портфель (y) – результативну (ендогенну) ознаку впливає кілька екзогенних факторів, які характеризують основні напрями банківської діяльності та складні взаємозв'язки між ними. При здійсненні кредитування майже неможливо врахувати всі зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на обсяг кредитного портфеля банку. На нашу думку, до *внутрішніх факторів* можна віднести такі:

- депозити фізичних та юридичних осіб, що займають найбільшу питому вагу у структурі банківських ресурсів;
- інвестиційний портфель, який є альтернативним щодо кредитного портфеля напрямом розміщення банківських ресурсів;
- процентні ставки за кредитами і депозитами, що є індикатором рівня доходності кредитних та депозитних операцій;

а до *зовнішніх*:

- облікову ставку Національного банку України, яка є одним із монетарних інструментів, за допомогою якого Національний банк України встановлює для суб'єктів грошово-кредитного ринку орієнтир щодо вартості залучених і розміщених грошових коштів на відповідний період [9];
- обсяг валового внутрішнього продукту, що характеризує рівень економічного розвитку країни в абсолютних одиницях і відображає ринкову вартість усіх кінцевих товарів та послуг, які вироблені за рік в усіх галузях економіки для кінцевого споживання, експорту та накопичення на території країни, і доходи населення, які є індикатором фінансової незалежності фізичних осіб. Валовий внутрішній продукт є індикатором рівня економічного розвитку, а

його зміни свідчать про зміни ділової активності у країні;

- рівень інфляції, який є свідченням стійкої тенденції до зростання цін і здійснює істотний вплив на зниження купівельної спроможності грошей;
- доходи населення – це сума грошових коштів і матеріальних благ, які домашні господарства одержали за певний проміжок часу в натуральному вираженні для підтримання фізичного, морального, економічного та інтелектуального стану людини [3]. Розмір отриманих доходів визначає активність населення на кредитному ринку.

У *табл. 2* подано умовні позначення факторів впливу на кредитний портфель вітчизняних банків, запропонованих для побудови регресійного рівняння.

Для побудови економіко-математичної моделі визначення впливу запропонованих екзогенних факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на кредитний портфель банку використовуємо дані фінансової звітності банків харківського регіону: ПАТ «УкрСиббанк», ПАТ «Реґіон-банк», ПАТ «РЕАЛ БАНК», ПАТ БАНК «Меркурій», ПАТ «МЕГАБАНК», ПАТ «БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА» і ПАТ «СХІДНО-УКРАЇНСЬКИЙ БАНК «ГРАНТ»».

Таблиця 2

Умовні позначення факторів, що здійснюють вплив на кредитний портфель банку

Показники	Умовне позначення
1. Депозити юридичних осіб	x_1
2. Депозити фізичних осіб	x_2
3. Інвестиційний портфель	x_3
4. Облікова ставка Національного банку України	x_4
5. Доходи населення	x_5
6. Інфляція	x_6
7. Валовий внутрішній продукт	x_7
8. Середньозважена відсоткова ставка за кредитами нефінансових корпорацій	x_8
9. Середньозважена відсоткова ставка за кредитами домашніх господарств	x_9
10. Середньозважена відсоткова ставка за депозитами нефінансових корпорацій	x_{10}
11. Середньозважена відсоткова ставка за депозитами домашніх господарств	x_{11}

Вважаємо за доцільне використання статистичного пакета *Statistica* для розв'язування задач цього типу.

Стандартизовані значення на останню звітну дату наведено в *табл. 3*.

Таблиця 3

Фактори, які здійснюють вплив на кредитний портфель досліджуваних банків станом на 01.07.2012 р. (стандартизовані значення)

Назва банку / Умовне позначення показника	ПАТ «УкрСиббанк»	ПАТ «Реґіон-банк»	ПАТ «РЕАЛ БАНК»	ПАТ «МЕГА БАНК»	ПАТ БАНК «Меркурій»	ПАТ «БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА»	ПАТ «СУБ «ГРАНТ»»
x_1	0,953	1,226	3,986	1,059	0,621	0,933	1,462
x_2	0,988	1,698	2,198	1,988	1,846	1,163	1,132
x_3	-0,564	-0,155	0,234	-0,183	2,398	1,564	-1,007

Закінчення табл. 3

Назва банку / Умовне позначення показника	ПАТ «УкрСиббанк»	ПАТ «Реґіон-банк»	ПАТ «РЕАЛ БАНК»	ПАТ «МЕГА БАНК»	ПАТ БАНК «Меркурій»	ПАТ «БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА»	ПАТ «СУБ "ГРАНТ"»
x_4	-1,083	-1,083	-1,083	-1,083	-1,083	-1,083	-1,083
x_5	1,514	1,514	1,514	1,514	1,514	1,514	1,514
x_6	-1,308	-1,308	-1,308	-1,308	-1,308	-1,308	-1,308
x_7	1,559	1,559	1,559	1,559	1,559	1,559	1,559
x_8	0,392	0,392	0,392	0,392	0,392	0,392	0,392
x_9	0,778	0,778	0,778	0,778	0,778	0,778	0,778
x_{10}	0,550	0,550	0,550	0,550	0,550	0,550	0,550
x_{11}	0,959	0,959	0,959	0,959	0,959	0,959	0,959

Побудовані регресійні моделі залежності кредитно-портфеля банків від факторів зовнішнього і внутрішнього середовища після перевірки на наявність

мультиколінеарності (лінійних зв'язків між факторними ознаками, які включені до багатфакторної економіко-математичної моделі [5]) подано в табл. 4.

Таблиця 4

Регресійні залежності впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на обсяг кредитного портфеля досліджуваних банків

Назва банку	Рівняння регресії	Коефіцієнт детермінації
ПАТ «УкрСиббанк»	$y_{\text{укрсиббанк}} = 1,06x_2 + 0,46x_3 + 0,84x_4 + 0,21x_6 - 0,70x_9 + 0,02$	$R^2 = 0,933$
ПАТ «Реґіон-банк»	$y_{\text{реґіонбанк}} = 0,70x_2 + 0,23x_4 - 0,03$	$R^2 = 0,978$
ПАТ «РЕАЛ БАНК»	$y_{\text{реалбанк}} = 0,49x_1 + 0,49x_2 + 0,28x_{10} - 0,03$	$R^2 = 0,989$
ПАТ «МЕГАБАНК»	$y_{\text{мегабанк}} = 0,30x_1 + 0,21x_2 + 0,53x_5 - 0,25x_7 + 0,17x_{11} - 0,03$	$R^2 = 0,994$
ПАТ БАНК «Меркурій»	$y_{\text{меркурій}} = 1,47x_2 - 0,32x_3 + 0,33x_4 - 0,33x_7 - 0,001$	$R^2 = 0,986$
ПАТ «БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА»	$y_{\text{золоті_ворота}} = 0,30x_1 + 0,76x_2 - 0,004$	$R^2 = 0,985$
ПАТ «СУБ "ГРАНТ"»	$y_{\text{грант}} = 0,32x_1 - 0,12x_3 + 0,31x_7 - 0,30x_8 + 0,18x_9 + 0,37x_{10} - 0,19x_{11} - 0,03$	$R^2 = 0,987$

Достовірність отриманих апроксимацій лежить у діапазоні [0,966; 0,997], тобто точність виконання моделювання становить від 96,6 до 99,7%. Значення коефіцієнта детермінації дорівнює від 0,933 до 0,994, що є свідченням високої статистичної якості побудованої моделі, а також у діапазоні [93,3; 99,4%] пояснює зміни у структурі кредитного портфеля залежно від впливу досліджуваних чинників; залишок від 0,6 до 6,7% зумовлено чинниками, що лежать поза межами моделі. Отримані моделі було перевірено за критерієм Фішера, що також підтверджує гіпотезу стосовно адекватності виконання моделювання. Вірогідність помилки дуже мала, тож зазначені моделі можуть використовуватися для дослідження. За рівня значущості, що не перевищує 5%, не всі параметри регресійної залежності є значущими. Як видно з табл. 4, на кредитний портфель досліджуваних банків здійснюють вплив різної щільності всі запропоновані фактори. Як впливає з рівнянь, наведених у табл. 4, найсуттєвіше на кредитний портфель ПАТ «УкрСиббанк», ПАТ «Реґіон-банк», ПАТ БАНК «Меркурій» та ПАТ «БАНК

ЗОЛОТІ ВОРОТА» впливають депозити фізичних осіб, ПАТ «РЕАЛ БАНК» – депозити фізичних та юридичних осіб, ПАТ «МЕГАБАНК» – доходи населення, ПАТ «СХІДНО-УКРАЇНСЬКИЙ БАНК "ГРАНТ"» – середньозважена відсоткова ставка за депозитами нефінансових корпорацій.

Ступінь тісноти зв'язків факторів у моделі визначає коефіцієнт парної кореляції. Між кредитним портфелем та екзогенними факторами, що здійснюють на нього вплив, існують кореляційні зв'язки різного напрямку та щільності. Межі тісноти зв'язку для отриманих коефіцієнтів парної кореляції наведено в табл. 5 [1].

Таблиця 5

Діапазон зміни	[0–0,3)	[0,3–0,5)	[0,5–0,7)	[0,7–0,9)	[0,9–0,99]
Щільність зв'язку	Практично відсутній	Слабий	Помітний	Сильний	Дуже сильний

Отримані коефіцієнти кореляції для банків харківського регіону наведено в табл. 6.

Таблиця 6

Щільність кореляційних зв'язків між екзогенними факторами і кредитними портфелями досліджуваних банків

Назва банку / Умовне позначення показника	ПАТ «УкрСиббанк»	ПАТ «Реґіон-банк»	ПАТ «РЕАЛ БАНК»	ПАТ «МЕГАБАНК»	ПАТ БАНК «Меркурій»	ПАТ «БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА»	ПАТ «СУБ "ГРАНТ"»
x_1	0,303	0,857	0,963	0,929	0,692	0,821	0,898
x_2	0,508	0,946	0,879	0,962	0,907	0,964	0,961
x_3	0,309	-0,095	0,148	0,453	0,550	0,241	-0,369
x_4	0,521	-0,100	-0,349	-0,123	0,040	-0,164	-0,219
x_5	0,469	0,959	0,658	0,955	0,904	0,962	0,957

Назва банку / Умовне позначення показника	ПАТ «УкрСиббанк»	ПАТ «Регіон-банк»	ПАТ «РЕАЛ БАНК»	ПАТ «МЕГАБАНК»	ПАТ БАНК «Меркурій»	ПАТ «БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА»	ПАТ «СУБ "ГРАНТ"»
x_6	0,262	-0,097	-0,338	-0,219	-0,051	-0,144	-0,172
x_7	0,393	0,930	0,641	0,914	0,848	0,939	0,936
x_8	0,517	0,160	0,070	0,223	0,288	0,176	0,106
x_9	0,531	0,814	0,490	0,886	0,801	0,837	0,845
x_{10}	0,348	-0,036	0,005	-0,032	0,098	-0,065	-0,125
x_{11}	0,518	0,603	0,462	0,734	0,694	0,645	0,572

Найбільш щільний кореляційний зв'язок у ПАТ «УкрСиббанк» має місце між кредитним портфелем і середньозваженою відсотковою ставкою за кредитами домашніх господарств ($r = 0,531$), у ПАТ «Регіон-банк» між кредитним портфелем і доходами населення ($r = 0,959$), у ПАТ «РЕАЛ БАНК» між кредитним портфелем і депозитами юридичних осіб ($r = 0,963$), у ПАТ «МЕГАБАНК» між кредитним портфелем і депозитами фізичних осіб ($r = 0,962$), у ПАТ БАНК «Меркурій» між кредитним портфелем і депозитами фізичних осіб ($r = 0,907$), у ПАТ «БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА» між кредитним портфелем і депозитами фізичних осіб ($r = 0,964$) і в ПАТ «СУБ "ГРАНТ"» між кредитним портфелем і депозитами фізичних осіб ($r = 0,961$), що свідчить про наявність прямої залежності між відповідними показниками, тобто при збільшенні розміру кожного з перерахованих факторів буде збільшуватися обсяг кредитного портфеля банків.

Проведене дослідження свідчить, що до факторів – стимуляторів кредитної активності банків можна віднести: депозити юридичних і фізичних осіб, облікову ставку Національного банку України, доходи населення, інфляцію та середньозважену відсоткову ставку за депозитами нефінансових корпорацій, до факторів-дестимуляторів – середньозважену відсоткову ставку за кредитами нефінансових корпорацій. Такі фактори, як інвестиційний портфель, валовий внутрішній продукт, середньозважена відсоткова ставка за кредитами домашніх господарств і середньозважена відсоткова ставка за депозитами домашніх господарств, можуть як стимулювати, так і гальмувати кредитну активність досліджуваних банків.

Висновки. Банківське кредитування завдяки реалізації своїх функцій, що визначають його сутність,

відіграє важливу роль у забезпеченні соціально-економічного зростання країни, задовольняючи потреби реального сектору економіки та споживчі потреби населення в додатковому фінансуванні. Світова фінансово-економічна криза негативно позначилася на кредитній діяльності банків і призвела до скорочення обсягів кредитування, зростання питомої ваги проблемних кредитів у кредитному портфелі та збільшення рівня кредитного ризику. Низька кредитна активність вітчизняного банківського сектору, що спостерігається протягом 2009–2012 рр., не сприяє поживленню економічних процесів у країні і є однією з причин зниження валового внутрішнього продукту. Вирішення завдання активізації кредитування вітчизняної економіки і відновлення показників кредитної діяльності на докризовому рівні зумовило необхідність проведення дослідження впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на кредитний портфель вітчизняних банків. Побудовані моделі впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на кредитний портфель банків харківського регіону дозволяють прогнозувати тенденції його зміни залежно від зміни окремих показників банківської діяльності та макроекономічної ситуації у країні, обґрунтувати управлінські рішення щодо напрямів розміщення банківських ресурсів, планування темпів приросту кредитного портфеля, установлення лімітів на здійснення окремих кредитних операцій з метою оптимізації рівня кредитного ризику та мінімізації збитків унаслідок його реалізації. Напрямок дальших досліджень становитиме розроблення рекомендацій щодо формування оптимальної структури кредитного портфеля банку за рівнем кредитного ризику та дохідністю кредитних операцій в умовах невизначеності зовнішніх умов функціонування.

Список використаних джерел

1. Бараз В. Р. Корреляционно-регрессионный анализ связи показателей коммерческой деятельности с использованием программы Excel / В. Р. Бараз. – Екатеринбург, 2005. – 103 с.
2. Винтизенко И. Г. Прогнозирование в моделях экономических систем / И. Г. Винтизенко, И. М. Колесников, М. Г. Шалуев. – Кисловодск : Издательский центр Кисловодского института экономики и права, 2001. – 100 с.
3. Економіка праці та соціально-трудова відносина [Електронний ресурс] / В. Я. Брич, О. П. Дяків, С. А. Надвичиний, В. М. Островерхов, Н. М. Слівінська, С. А. Прохоровська ; за ред. Є. П. Качана. – Тернопіль : Економічна думка, 2006. – 212 с. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/390087>.
4. Економічна криза в Україні: виміри, ризику, перспективи [Електронний ресурс] / Я. А. Жаліло, О. С. Бабанін, Я. В. Белінська та ін. ; за заг. ред. Я. А. Жаліло. – К. : НІС, 2009. – 142 с. – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/book/vidannya/Ekon.kriza.pdf>.
5. Клебанова Т. С. Эконометрия : учебно-математическое пособие для самостоятельного изучения дисциплины / Т. С. Клебанова, Н. А. Дубровина, Е. В. Раевна. – Харьков : ИД «ИНЖЕК», 2003. – 132 с.

6. Кризис. Причины, анализ и прогноз кризиса в России и в мире. Вся правда о мировом кризисе 2009 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.crizis.org/Recessus>.
7. Лещинський О. Л. Економетрія : навч. посібник [Електронний ресурс] / О. Л. Лещинський, В. В. Рязанцева, О. О. Юнькова. – К. : МАУП, 2003. – 207 с. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/130453>.
8. Небезпечні зв'язки. Україні не загрожує іпотечна криза [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ua/~/2/0/all/2008/08/31/135685>.
9. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

Summary. In the modern conditions of the banking business, issues of banking credit activity intensification aiming to revitalize economic processes in the country require special attention. In the article, tendencies of changes in the credit portfolio of domestic banks against the background of the negative development of the global financial-economic crisis have been analyzed, models of external and internal environment influence on the credit portfolio of Kharkiv region banks have been built, the use of which will allow to predict tendencies of its changes according to changes of particular indicators of banking activity and the macroeconomic situation in the country.

Keywords: credit portfolio, stimulating factors and disincentive factors of banking credit activity, economic-mathematical models.